

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

18-19 ЛЮТОГО 2021 РОКУ

М. ЗАПОРІЖЖЯ

УДК 614.253:17.021.3](063)

З-41

Редколегія:

Боярська Л. М. – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМУ, кандидат медичних наук, професор;

Утюж І. Г. – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ, доктор філософських наук, професор;

Котлова Ю. В. – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМУ;

Сенетий Д. П. – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Мегрелішвілі М. О. – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Касаткіна К. А. – викладач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ.

Збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині)» (18-19 лютого 2021 року). – Запоріжжя: ЗДМУ, 2021. – 180 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

якісну змістовну сторону дистанційного навчання. Такі категорії оцінки, як «якість навчання», «індивідуальний підхід у навчанні», «розвиток відповідальності і самодисципліни», займають у рейтингу характеристик дистанційного навчання останні місця. Навпаки, деякі студенти розглядають дистанційне навчання тільки як зручну в особистому та емоційному плані систему для економії часу, швидкої комунікації та обміну, миттєвого і постійного доступу до інформації. Як наслідок цього, рівень включення в діяльність з реалізації дистанційного навчання низький, що зумовлює у студентів низьку мотивацію і відсутність інтересу до вивчення предмета.

Організація, технічна оснащеність і здатність ефективного використання сучасних засобів навчання – це потужна, інноваційна, цікава і захоплююча підтримка традиційних методів, засобів і технологій навчання, що мотивує студентів до реалізації дистанційного навчання. Зважаючи на вищенаведені аргументи, викладачі кафедри біологічної хімії основні свої зусилля у сенсі часу, ментальної енергії направляють саме на оволодіння можливостями сучасних мобільних технологій і ресурсів, у тому числі освоєння новітніх технологій, таких як доповнена реальність, віртуальна реальність тощо.

Список використаних джерел:

1. Yıldız E. Augmented reality research and applications in education. *New Trends and Issues Proceedings on Humanities and Social Sciences*. 2017. № 2(11). P. 238-243.

2. Fojtik R. The Use of Mobile Devices in Education. *New Trends and Issues Proceedings on Humanities and Social Sciences*. 2017. № 3(3). P. 41-47.

ДОСВІД ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ДИТЯЧИХ ХВОРОБ

*Боярська Л. М., к. м. н., професор, зав. кафедри дитячих хвороб,
Дмитрякова Г. М., асистент кафедри дитячих хвороб,
Запорізький державний медичний університет*

Кафедра дитячих хвороб факультету післядипломної освіти почала використовувати елементи дистанційного навчання в роботі зі слухачами курсів підвищення кваліфікації близько 8 років тому. Необхідність такої форми роботи була продиктована прагненням дати можливість слухачам отримати професійну інформацію без відриву від роботи. Не секрет, що часто курси підвищення кваліфікації слухач проходив формально, пропускаючи заняття через неможливість залишити роботу, будучи єдиним фахівцем у своєму населеному пункті. Крім того, перебування поза місцем постійного проживання, породжувало фінансові проблеми слухача і його сім'ї, а також лікувального закладу, який був змушений оплачувати витрати на відрядження. Крім того, розвиток цифрових технологій дозволяв використовувати нові форми і способи подачі інформації. Тому на нашій кафедрі були впроваджені елементи змішаної форми навчання на очних циклах, що включають дистанційні лекції та семінари.

І, коли в березні 2020 року був введений карантин і потрібен був швидкий перехід до повного дистанційного навчання не тільки слухачів курсів,

а й інтернів, наша кафедра була готова до цієї роботи, хоча це супроводжувалося чималими труднощами. По-перше, необхідно було за короткий термін освоїти програму MS Teams, що особливо важко було для викладачів старшого віку. По-друге, необхідно було підготувати і завантажити в програму всі необхідні навчальні матеріали, що вимагало значного часу і нових навичок роботи з програмою. У цьому значну допомогу надала кафедра медичної та фармацевтичної інформатики і новітніх технологій з її навчальними заняттями і лекціями.

В даний час заняття з інтернами та слухачами курсів проходять повністю в дистанційному режимі і стали буденністю. Аналіз 7 місяців роботи в такому форматі дозволяє побачити як позитивні, так і негативні сторони цього процесу.

Технічні можливості кафедри до дистанційної форми подачі інформації на початковому етапі вже були достатні, а згодом стали оптимальними. А індивідуальні технічні можливості як лікарів-інтернів, так і слухачів курсів виявилися на низькому рівні: у багатьох з них є тільки мобільні телефони, що часто обмежує користування всіма ресурсами навчальної програми.

Лікарі-інтерни не відчувають труднощів з адаптацією до дистанційної форми отримання інформації, в той час як лікарі-слухачі курсів стикаються зі значними труднощами в цьому сенсі, тому що багато з них не володіють елементарною цифровою грамотністю. Це створює додаткові психологічні труднощі для цієї категорії учнів і невдоволення їх цією формою навчання. Хоча можливість дистанційного формату проходження курсів нівелює негативне до них ставлення і змушує слухачів освоювати нові технології.

Дистанційна форма освіти полегшує контроль виконання самостійних робіт. Програмне забезпечення дозволяє проводити його автоматично, робить його незалежним від суб'єктивних факторів, зберігає результати. Але контроль засвоєння матеріалу представлений, в основному, тестовими завданнями і задачами, що, поряд з труднощами відстеження самостійності виконання завдань, не сприяє формуванню цілісного і глибокого розуміння теми заняття. Викладачеві складно буває під час лекції відстежити присутність слухача на лекції, а спілкування в цифровому просторі зі слухачем на семінарі часто неможливо через відсутність у останнього технічних засобів (мікрофона).

Повністю дистанційний формат найбільш ефективний для слухачів курсів підвищення кваліфікації. Лекції та семінари, на яких слухачі можуть отримати відповіді на питання, отримані в результаті своєї лікувальної практики, саме те, що вони очікують від курсів. А для інтернів повністю дистанційний формат, позбавлений практичних занять, на яких лікар-інтерн контактує з реальним пацієнтом, мало прийнятний. Після закінчення навчання в університеті спілкування з пацієнтом – саме те, чого очікує молодий лікар, щоб нарешті застосувати свої теоретичні знання на практиці. Відсутність мотивації практичного використання одержуваної інформації призводить до формального відношення інтернів до занять.

Необмежені можливості програмного забезпечення усувають бар'єри обмежених можливостей засвоєння інформації слухачем. Викладач отримує можливість дати великий обсяг інформаційного матеріалу, рекомендованого для самостійного вивчення, і цією можливістю часто користується. Для слухача курсів підвищення кваліфікації це може бути корисним, тому що він

може вибрати з цього матеріалу саме те, що є для нього найбільш актуальним. Для інтерна ж такий обсяг є зайвим, тому що відсутність практичної діяльності ще не сформувало його професійні інтереси, і він просто не користується цими матеріалами, гублячись у великому обсязі інформації.

Таким чином, дистанційна форма навчання лікарів-інтернів та слухачів курсів підвищення кваліфікації має безсумнівні переваги, роблячи освіту доступною на відстані і в умовах вимушеної ізоляції людей. Для лікарів з досвідом роботи, які бажають знайти відповіді на питання, які перед ним поставила лікарська практика, дистанційна освіта представляється зручною формою підвищення кваліфікації без необхідності залишати постійне місце проживання і переривати професійну діяльність. Але для цього необхідно розглянути можливість гнучкого графіка проведення занять, щоб в умовах дефіциту людських ресурсів в медицині, лікар, який навчається на курсах, міг не залишати своє робоче місце. Для лікарів, які навчаються в інтернатурі, необхідна змішана форма навчання – очно-дистанційна. Формування практичних навичок, накопичення професійного досвіду, соціалізація, спілкування з пацієнтом, деонтологічні аспекти діяльності – невід'ємна частина формування молодого лікаря. Все це він може отримати тільки при очній формі навчання. Без цього потік одержуваної дистанційно інформації стає млявим і нецікавим, не відкладається в професійній пам'яті. А дистанційний блок навчання лікаря-інтерна дуже зручний для подання матеріалів для самостійного вивчення, опитувань, тестування, завдань, оцінки і зберігання результатів перевірки засвоєного матеріалу, спілкування з викладачем і всередині групи інтернів у позанавчальний час.

Таким чином, дистанційна форма навчання в медицині, яка довгі роки перебувала в тестовому режимі, обговорювалася, оцінювалася, завдяки обставинам, що склалися і вимогам дотримання карантину, стрімко увійшла в наше життя за короткий термін. Вона продемонструвала свої переваги, які роблять її відтепер невід'ємною частиною навчального процесу на післядипломному етапі навчання. І потрібно проаналізувати отриманий досвід, щоб визначити місце і частку дистанційного навчання в освітньому процесі лікарів-інтернів та слухачів курсів підвищення кваліфікації лікарів.

УДК 378.018.43:811.111'124:004.4:[378.4:61](477.64-25)

**MS FORMS В ПРАКТИЦІ ВИКЛАДАННЯ
АНГЛІЙСЬКОЇ ТА ЛАТИНСЬКОЇ МОВ
НА КАФЕДРІ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЗДМУ**

*Сазанович Л.В., доцент, канд. філол. наук,
в.о. зав. кафедри іноземних мов,
Запорізький державний медичний університет*

Анотація. У роботі наведено результати досвіду використання MS FORMS в практиці викладання мовних дисциплін. Додаток MS 365 визначається як потужний е-інструмент, який дозволяє здійснювати контроль поточної успішності студентів та самостійної роботи студентів на занятті та під час виконання домашньої роботи.